

**Editor:**  
Hadrian Mateescu

**Redactor:**  
Mina Decu

**Corector:**  
Dorina Lipan

**Concept grafic și DTP:**  
Silvia Olteanu

Editura Publisol le mulțumește doamnei Cristina Bogdan și domnului Crin-Triandafil Theodorescu pentru aducerea în atenție a acestei cărți.

Copyright © Leonida Neamțu, 1982  
Copyright © 2022 Publishing Solutions

Este interzisă reproducerea integrală sau parțială a lucrării, sub orice formă, fără permisiunea scrisă a editurii. Toate drepturile rezervate.



Publisol

Casa Presei Libere, Corp A3-A4, Etaj 1  
Tel.: 021.336.36.33  
E-mail: office@publisol.ro  
Găsiți cărțile noastre pe [www.publisol.ro](http://www.publisol.ro)

---

Descrierea CIP poate fi consultată pe site-ul  
Bibliotecii Naționale a României  
**ISBN 978-606-098-014-8**  
2022

---

Tipar: Artprint

We know  
books

# LEONIDA NEAMȚU ,

**STRANIA POVESTE A  
„MARELUI JOC”**



Publisol

**LEONIDA NEAMȚU** s-a născut în 1934, la Soroca (azi, Republica Moldova). În 1940, odată cu ocuparea Basarabiei, familia se refugiază în Maramureș, locuind în Vișeu, apoi în Sighet.

După studiile liceale, urmează cursurile Facultății de Filologie a universității clujene.

Debutează, în 1952, cu un volum de poezii, în *Almanahul literar*, revistă coordonată de poetul A.E. Baconsky. Începând cu anul 1964 începe să publice exclusiv romane.

Devine redactor la *Almanahul literar* (care își va schimba numele în *Steaua*) și membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Moare pe 25 octombrie 1991, la Cluj-Napoca, lăsând în urmă peste treizeci de volume publicate și câteva manuscrise.

Leonida Neamțu este un scriitor care scapă oricărui tip de încadrare literară. A abordat genuri ca romanul SF sau de aventuri și a trecut, firește, și prin cel polițist, integrând însă, în toate, umorul negru, absurd și referințele culturale.

## MARELE JOC

„...eu aparțin pădurilor și singurătății”.

*Knut Hamsun*

O zi oarecare: aniversez atâția ani de la naștere – da. Însă mă întreb: ce orgoliu, ce păgubos acces de vanitate mă îndeamnă să aduc pe tapet un amănunt cu totul neimportant?

Văd o cameră îngustă unde, în afară de opt sau nouă paturi metalice, mizerabile, înnegrite, probabil salvate din incendiul unui spital, abia dacă poți distinge fantoma unui șifonier antic – antic în sensul că e vechi și hodorogit, gata să se destrame – și o chiuvetă defectă din care apa susură întruna, fiindcă așa îi place apei, să susure, să picure, când e prea obosită să mai curgă.

E frig. Opt sau nouă inși pătrund în același timp în strâmta încăpere, îngheșuindu-se, îndemnându-se unul pe altul să ațâțe un foc – însă nimeni n-are chef. E ora unsprezece și zece

la ce bun un foc?

Și astfel,

din scrumul focului neaprinș

s-a întrupat

*Prognoză meteo: va ninge mult!*

*Personaje:*

Bucur O.

{ *Medic*, laureat al premiului „Ambroise Paré”  
al Academiei Franceze de Medicină  
{ *Actor*, laureat al premiului Oscar

Toma Bumbuc

Marele Șeik Rahman

Dhimitrie (poetul)

Ștefan cel Bigot

Dimitrie (pietrarul)

Jake Marigni d'Acteon

Melania

Z. (de la „zăpadă”)

și alții, și altele

1. Cum te rabdă inima să treci pe lângă o biată oaie, fără să-i oferi un drops?

2. Îl cunoșteam prea bine, el este omul care-și flutură zadarnica sete de fantezie ca pe o flamură de pirat! Avertizez: fraza aceasta ascunde o capcană.

3. Cât mă bucură că am izbutit să leg cu atâta indiferență cuvintele începutului. Ele spun aproape totul. Unele amănunte de plan secundar abia dacă mă voi osteni să le mai adaug, azi, mâine, sau în altă clipă răcoroasă, când venele Turnului de Apă

vor zbârâni pe diferite voci, aducându-mi în memorie, poate, profilul de pungaș melancolic al locatarului anterior, locotenentul Kalendula, cu mult controversată-i existență asupra căreia magnificii, supraviețuitorii, n-au izbutit încă să se pună de acord: fiindcă nici n-au comentat-o.

4. Întind o labă cu degete subțiri, foarte lungi, cam jilave la orice oră, labă de intelectual: am un nume stupid, Toma Bumbuc. Aduce a uscăciune. Dar, în această privință, nu am nicio vină. Chiar dacă visez nopți cu formidabile cavalcade (dar cu final penibil), mă declar cel mai conformist individ și cel mai cuminte redactor al foii „3 fire împletite”. Cum să răspund altfel valurilor alternative de tembelism?!

Fiindcă mă apropii ca înălțime de unu nouăzeci, magnificii, supraviețuitorii, consideră că și în prezent, ajuns la mijlocul vieții, continui să sporesc în lungime; tot o anumită sugestie a lor e că, slab cum mă aflu, pot fi folosit în loc de ac. Ața, la nevoie, se poate strecura prin urechi.

5. Ninge iarăși!

Ninge mereu! Printre fulgii de zăpadă, indivizii suferă o dedublare ciudată. Se întâmplă ca, dând colțul, brusc, să se privească ochi în ochi, același om. Și se sperie. Și individul fuge de sine însuși. Nu reușește. Nimeni n-a reușit să se privească, *de la distanță*, cu nepăsare.

6. De la înălțimea Turnului de Apă zăresc nălucind către mine – chemare stridentă la acțiune – panoul cinematografului Tivoli care glăsuiește: *Marea*

premieră a sezonului!! Rio Jim împotriva lui Doc Holliday. În rolul lui Doc – Kirk Douglas. În rolul lui Rio Jim – Bucur O.!!!

Trebuie să mă adun, să văd și eu, în sfârșit, această peliculă despre care se vorbește mult. Împrejurul reclamei, așa zice, ninge și mai intens, z. (zăpada) s-a lipit de unele litere, acoperindu-le sau deformându-le. Prin văzduh, alături de fulgi, sau printre fulgi, săgetează scarabei, fluturi, mustați smulse, ici-colo câte o perucă singuratică – miniaturală parașută, iar și mai rar, piei de leopard, de panteră. Dar iată că fac ocoluri, ocoluri, în loc să mă apropii de subiect. Iar adevăratul subiect e în momentul acesta vizitatorul meu. De vreo jumătate de ceas, vizitatorul meu a încremenit. E un ins cenușiu ca o ceață clasică. Dacă ar merge prin ceață, nu i-ai deosebi contururile – cu atât mai periculos! Ați văzut vreodată o răgace care stă încremenită și pare că meditează? În realitate, nu meditează. Nici vizitatorul meu cenușiu nu meditează, ci pentru un interval a ieșit din timp. Cenușiii izbutesc să iasă din timp mai lesne decât alții, de alte culori. Ultimele sale cuvinte rostite, au fost:

– Prin urmare, îmi spuneți, sau nu, unde-l pot găsi pe nesuferitul, pretinsul actor Bucur O.?

Nu m-aș opri asupra modului său de a rosti cuvintele, împiedicat, nefiresc... Dacă așa fi psihiatru, așa da o sentință drastică – însă nu sunt psihiatru.

Iată ultimul meu răspuns:

– Persoana care vă preocupă în așa hal se află departe, la Los Angeles, prin California mi se pare. Turnează doar câteva filme... De ce n-ați da o fugă până acolo?

Alte lucruri nu mai avem a ne comunica, între noi legăturile sunt întrerupte ca între două cetăți rivale și inamice, și-n vreme ce în dreptul hublourilor Turnului de Apă continuă să ningă, răsfoiesc nervos reviste argentinieni, cu dame ce dansează, firește, tango, mut acul pe scala radioului, doar, doar se va da pe undeva o știre senzațională: „Hop, hop! Icarus se repede în direcția Pământului și sughită!”, și caut printre vechituri o formulă cât de cât amabilă ca să-l pot expedia pe Cenușiu. A nu se confunda cu lupul cenușiu. Lupul este o ființă infinit mai agreabilă. În niciun fel de ocazie nu pot fi nepoliticos. Chiar nu pot. Unii consideră aceasta un mare defect, în cele din urmă – cred că s-au scurs două ere –, Cenușiu! dă glas:

– Îmi oferi deci o cafea?

Și azi mă întreb de unde-l scosese pe „deci”.

– Regret. Cafeaua, deci, mi s-a terminat.

Bravo mie! Iată că, deci, pot fi nepoliticos, deși acesta e adevărul, nu mai am cafea, dar, cu puțină bunăvoință, așa putea să cobor să-i cer o ceașcă doamnei Thea sau bunicului Serafim, ei sunt atât de drăguți. Dar îmi lipsește bunăvoința, ia mai dă-l dracului, ia mai du-te dracului, Cenușiule, cu mătreața de pe gulerul paltonului, cu tot! Cu atât mai mult, cu cât presimt că prietenul meu Bucur O., magnificul, va avea mari neplăceri din cauza lui! Mari neplăceri e puțin spus...

Marele Șeik Rahman ar proceda altfel, el e un expansiv, un dominator, un învingător. Marele Șeik e unul dintre cei șapte, opt sau nouă magnifici și supraviețuitori, n-am cunoscut niciodată numărul exact, și de altfel, numărul se modifică neîncetat,

precum toate pe lumea asta, credințe, cărmuitori, reliefuri. Scade sau crește, ca și cotele apelor Dunării. Supraviețuirea – inutil să explic – nu are vreo legătură directă cu vulgara biruință asupra morții, cu toate că nici asta n-ar fi puțin. Nu, chiar nu.

Doctorul Bucur O. (a nu se confunda cu actorul Bucur O.!), în clipe de relaxare: fenomenul morții, dragii mei amici, este, dacă vreți să fiți atenți o clipă, la fel de straniu precum cel al vieții, iar adevărul s-ar putea ascunde undeva la mijloc, între ele, în clipa necercetată care separă viața de moarte, sau, venind din direcție contrară, neființa de viață.

Aceste „explicații” ale sale mă lăsau totdeauna perplex, și cea mai inteligentă întrebare ce o puteam pune era următoarea:

– Iar dacă, în sfârșit, vom agăța acest adevăr, vom fi mai fericiți?

– Chestie de echilibru, cadetule!

(Peste mulți ani, poate prin 1990, voi preciza: NOTĂ. Niciodată doctorul Bucur O. nu și-a explicat în profunzime experiențele. Simplista interpretare de aici aparține lipsei mele de înțelepciune...)

7. Dhimitrie (poetul), la redacție, se leagănă într-un *balançoire* și sugă pe vârful limbii un ac. Așa îi place lui – să sugă ace. Cineva a zvârlit remarca subtilă (??) că el face parte din categoria oamenilor interesați, prin ceea ce *nu fac și nu spun*. Prin *neafirmare*. Astăzi are, observ, ciorapi de nuanțe diferite, negru la piciorul stâng, negru-alb la dreptul, dar, desigur fără voia sa, el nici nu știe. De ce ar ști? Tembelismele sale sunt de altă natură: sugă ace, are trei locuințe – toate

deplorabile – și din când în când se aruncă în fața unei mașini.

Nu le aprob. Tembelismele. Sunt, am mai afirmat-o, cel mai blând dintre redactori, n-am întârziat nici măcar o singură dată la slujbă, cu toate că aici chingile-s destul de largi. Șefii mă găsesc exact în locul unde trebuie să fiu, când ei doresc să fiu într-un anumit loc, în speță pe scaunul din fața biroului meu, iar când un coleg e grăbit să ajungă la o întâlnire sau la un film, sau la ambele în același timp, și n-are când să corecteze șpalturile, le iau cu senină bucurie asupra mea.

Nimeni nu mă egalează în talentul de a întreține joviale discuții cu colaboratorii, mai ales când e vorba să fie respinse cu tact și politete, poezii, nuvele sau kilometrice și absolut inutile eseuri, și când ceilalți colegi se jenează s-o facă. Resping fără să jignesc, nu e acesta un talent? Când secretara zace acasă de guturai, formez numere de telefon și dau apoi legătura redactorului-șef, iar dacă mi se cere să petrec încă o noapte în tipografie, entuziasmul meu n-are margini.

Sunt calm. Mi se reproșează, nu pe față, că zâmbesc prea mult și prea oricui.

Așa blând cum mă vede oricine, sau își *închipuie* că mă vede, dispun de o forță (latentă, deocamdată) teribilă: dețin de multă vreme dosarul „Marelui Joc”. Între copertile lui galbene, totul e cam vraiște, în afara oricărui principiu cronologic, și nu e lesne de stabilit ordinea evenimentelor, de pildă ce s-a întâmplat mai întâi; accidentul lui Dhimitrie (poetul) când l-a sfărtecat automobilul albastru, sau plecarea actorului Bucur O. la Los Angeles pentru a turna câteva

filme „sub bagheta” lui John Ford?, dar, trecând peste aceste mărunte neajunsuri, dosarul „Marelui Joc” păstrează datele esențiale.

Totuși, nu mă consider o canalie.

În urmă cu trei săptămâni, am deschis dosarului „Marelui Joc”.

8. ....!!

9. „8.....!!” se referă, presupun, la unele supoziții, bănuieli, vagi amenințări și pânde ce se învârt anapoda împrejurul capului meu ca niște sateliți lanșați în scopuri de spionaj; e în legătură cu temerile magnificilor, supraviețuitorilor, că deschiderea dosarului „Marelui Joc” ar putea provoca o reacție în lanț.

De ce nu?

Câte o explozie, câte un scandal mai purifică atmosfera, dar, în general, nimeni n-are motive de panică: blândețea-mi înăscută mă va feri de excese. Chiar, mă va feri?!

Norii vin din munții de la miazănoapte și scutură peste oraș, și mai ales peste Turnul de Apă, mari porții de zăpadă; ca și cum ar curge peste noi, fără încetare, amintiri *ale altora*, prin transplantul efectuat de curenți atmosferici. Îmi place ideea, să revin, să pun pagina separat... Am să i-o citesc și Marelui Șeik Rahman, însă teamă mi-e că metaforele de acest gen (oare sunt metafore?) se vor încurca în barba-i stufoasă...

10. „9” se referă la o veche superstiție: previi evenimentul nefast, nenorocirea, turuind mult și dinainte

despre ea. Alții spun că, dimpotrivă, abia atunci lansezi nenorocirea. Eu sunt de părere că o previi, o alungi, dovedind că ești conștient de toate posibilitățile. Nu știu dacă nu cumva se încadrează în lașitate felul acesta de a pactiza, de la distanță, cu evenimentul nefast, de a-i da nas, de a te retrage, tactic, din fața lui. Sau, poate, în perfidie.

11. Prea multe pierderi ireparabile.

A propriului trecut, nu-l mai prea înțelegi, despre care începi, paradoxal, să nu mai știi nimic, a identității care, încercuită de incertitudini, se metamorfozează. Eu nu mai sunt eu. Ca o moarte. (Notă. Să-i transmit asta doctorului Bucur O.) Dar ce e mai grav: te hrănești din amintiri străine. Insomniile vin împreună cu vârsta de mijloc, toate nerealizările îți bubuie-n cap, magnificii, supraviețuitorii, se zvârcolesc precum șerpilor în culcușuri jilave

iar undeva

prin fereastra deschisă se strecoară  
desen subțire, legănat, hipnotic,  
o mână înarmată.

Două scăpărări și nu te mai poate reanima nici măcar vocea marelui regizor.

John Ford: „Sus, Rio Jim, filmarea nu s-a terminat, n-ai murit cu adevărat, ci numai te prefaci că mori...”

Însă Rio Jim a murit cu adevărat. Actorul Bucur O. a murit cu adevărat.

12. Eu dorm adânc asaltat de vise încurcate, de o fantezie care, din păcate, cred că-mi lipsește în viața reală. Spațiul de mișcare e fără limite, totuși, într-o

parte, plutește lungul șir de fete mult prelungite în bărbi atât de stufoase că la o atingere a vântului se umflă ca niște saci (știu, e „travestiul” discuțiilor purtate cu Marele Șeik Rahman în legătură cu dosarul „Marelui Joc”), și-n partea opusă trec furtunoase calvade, cu împușcături și țipete de agonie – urmare a recentei vizionări a filmului ce-l are în rolul principal pe actorul Bucur O.

12+1. Ca fapt divers, amintesc, mai bine zis repet: Dhimitrie (poetul) are trei locuințe. Dacă se ambiționează, el, să-ți definească existența, caracterul, posibilitățile, te pune să ascuți un creion. Dh. (p.) face pe magicianul, din tăietură, așchii, lungimea tăieturii, adâncimea ei, află totul. Tot în felul acesta își începe și asalturile sentimentale.

Ninge atât de tare că, dacă mai continuă, o să acopere totul, acoperișuri, căciuli, literaturi, alibiuri. Se distribuie pe la colțuri lopeți ușoare din lemn ușor și trec din gură-n gură cuvintele cuiva că de o sută de ani cerul n-a mai produs atâta zăpadă. Din automobilul redacției nu se mai zărește decât o bucățică de antenă strâmbată. Muncă de bunăvoie în frunte cu Ștefan cel Bigot (magnificul, supraviețuitorul) și-n acest timp colaboratorii, tropăind, dezghețându-și picioarele, fac curte pe-ntrecute secretarei Magda, cea cu ochii verzi, șiret de romantici, romantic de șireți, din rasa pisicilor blânde care zgârie surâzând; oh, oh, mi-aș petrece viața întreagă, și ce mai rămâne, tot eliberând de sub povara zăpezii, de sub toate celelalte poveri, orașe, drumuri, căsuțe singuratiche și *magde*...

Am, ca orice om, unele insuficiențe, mici accese de frivolitate pe care în zadar încerc să le maschez, iar Marele Șeik Rahman, sau poate Bucur O., actorul, m-a definit cândva, desigur în glumă, drept „curtezan al secretarelor”. În colimatorul meu intră mai ales secretarele amicilor cu ranguri. Recunosc, unele dintre ele mă și simpatizează. Cred că, mai ales, le atrage enigma Turnului de Apă. Normal. Sunt în stare să urce până aici în speranța că vor cuprinde sau intui „spațiile impalpabile”. Dar oare ce pot să fie „spațiile impalpabile”? Un fel de vitamine parașutate de Liga Națiunilor Unite eschimoșilor înfomețați, în anii când iepurii polari se răresc până la dispariție, iar aurora boreală plesnește lung din draperii pe fruntea tumefiată a cerului arctic?

Îmi innod pantofii galbeni îndoindu-mă ca un echer plin de amprente și semne de întrebare, și mă scutur în prag, suflând în pumni cu optimism.

Ștefan cel Bigot, după ce răsuțește cu migală o flegmă-n gât și se scapă de ea, și-și netezește căciula, se interesează de sănătatea doctorului Bucur O., și dacă în ultimele zile i-am călcat pragul. Discutând, înghițim fulgi răzleți, proaspeți, pe care vântul îi întoarce pe culoar. Răspund, admirându-mi pantofii de dandy interbelic, că doctorul Bucur O. e bine, are obrazul smead, neted, privire ageră, vulturească, deși nu doarme nici patru ore din douăzeci și patru; dar nu cred să mai reziste mult. Experiențele sale *speciale* îi răpesc un timp enorm, și-n afară de asta a devenit un fel de consultant oficial pentru orice personalitate ce binevoiește să cadă la pat, pe scară națională. Serios.